

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Pokerový dealer gamblerem

Vydělá v kasinu, utratí v kasinu.

Veronika Bočková

Bakalářská práce

2019

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Veronika Bočková**
Osobní číslo: **H15033**
Studijní program: **B6703 Sociologie**
Studijní obor: **Sociální antropologie**
Téma práce: **Pokerový dealer gamblerem. Vydělá v kasinu, utratí v kasinu.**
Zadávající katedra: **Katedra sociální a kulturní antropologie**

Zásady pro vypracování

Studentka se ve své bakalářské práci zaměří na problematiku rozšířenosti hraní hazardních her mezi zaměstnanci kasina. Svůj výzkum studentka provede mezi zaměstnanci kasina, konkrétně mezi pokerovými dealery. Zaměří se na otázku, nakolik mají tito zaměstnanci sami sklony k hazardním hrám a gamblerství. Pomocí pozorování a rozhovorů bude zkoumat, proč tito lidé začínají s hazardem a jak je při tom ovlivňuje jejich pracovní prostředí. Důležitou rovinou výzkumu bude i otázka, jaký má hraní vliv na jejich práci, a naopak práce na jejich způsob hraní.

Rozsah pracovní zprávy:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

Caillois, R. 1998. Hry a lidé: Maska a závrať. Praha: Nakladatelství Studia Ypsilon. Horáček, M. 2012. Habitus hazardního hráče. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové noviny. Huizinga, J. 2000. Homo ludens: O původu kultury ve hře. Slavonice: Dauphin. Kasal, I. 2002. Kasina – svět napětí a zábavy. Praha: Nakladatelství Olympia. Levezová, B. 2004. Kasino. Praha: Fortuna Print. Nešpor, K. 2006. Už jsem prohrál dost. Praha: Sportpropag. Prunner, P. 2013. Gamblerství aneb ztráta svobody. Praha: Aleš Čeněk. Sokol, J. 2010. Malá filosofie člověka. Praha: Vyšehrad. Štikar, J. 2003. Psychologie ve světě práce. Praha: Karolinum.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Tomáš Retka**
Katedra sociální a kulturní antropologie

Datum zadání bakalářské práce: **30. března 2018**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. března 2019**

L.S.

prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.
děkan

PhDr. Adam Horálek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2018

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 29.8.2019

Veronika Bočková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Tomáši Retkovi za pomoc a rady při zpracování této práce. Také bych chtěla poděkovat všem svým respondentům za jejich čas, důvěru a poskytnuté informace. Velké poděkování patří mé rodině, hlavně mé mamince, která mě hodně podporuje, a mému tatínkovi, který za mnou vždycky stál a dává mi sílu každý den.

Anotace

Tato bakalářská práce se zaměřuje na problematiku rozšířenosti hraní hazardních her mezi zaměstnanci kasina, konkrétně mezi pokerovými dealery. Řeší otázku, proč tito lidé začínají s hazardem, jaké k němu mají sklony a jak je při tom ovlivňuje pracovní prostředí. Práce se zabývá charakteristikou hazardu a patologického hraní a různými faktory, které mohou pokerové dealery ovlivňovat.

Klíčová slova

Pokerový dealer, poker, gambler, patologické hraní, hazard, hra

Title

Poker dealer turns into a gambler.

Earned in a casino spent in a casino.

Annotation

This bachelor thesis is focused on the issue of the employees of casinos, especially poker dealers, taking up gambling. It deals with the reasons, why those people start to gamble, their attitude to gambling and the influence of the work environment. The thesis also defines pathological gambling and various factors that may influence the poker dealers.

Keywords

poker dealer, poker, gambler, gambling, hazard, game

Obsah

Úvod.....	9
1. Metodologie	10
1.1 Etika a sebereflexe	13
2. Představení respondentů	15
3. Hra.....	23
3.1 Funkce hry.....	26
3.2 Hra spojená s alkoholem	27
3.3 Karetní hry.....	28
3.4 Poker.....	28
4. Patologické hraní	31
4.1 Vznik patologického hraní u hráče.....	32
4.2 Rozvoj patologického hraní	34
4.3 Hazard a rizika spojená s hazardem	34
4.4 Prevence hazardního hraní	36
4.5 Hazard a peníze	37
4.6 Hazardní hraní pokerových dealerů	38
5. Faktory ovlivňující pokerové dealery v práci	42
5.1 Práce pokerového dealera.....	42
5.2 Prostředí kasina	43
5.3 Vliv hráčů a hazardních her	45
6. Závěr	47
Zdroje.....	49

Úvod

Tato bakalářská práce se zaměřuje na problematiku hraní hazardních her mezi pokerovými dealery. Řeší, jaký mají tito lidé sklon k hazardním hrám a gamblerství.

Téma práce je mi blízké, protože pracuji v kasinu jako pokerový dealer a s tímto problémem se tam setkávám každý den. Každý dealer někdy hrál nějakou hazardní hru a mnoho z nich hraje pravidelně. V práci často řeší, kdo a kde byl hrát, kolik vyhrál nebo prohrál. Často se potkávám s názorem, že všichni pokeroví dealeři jsou zároveň i gambleři, že je to jakási jasná rovnice. Proto jsem se o toto téma začala více zajímat a rozhodla jsem se o tom napsat svou práci.

Kasino je takový malý svět plný hazardu a her. Pokeroví dealeři jsou v práci neustále v přímém kontaktu s hazardními hrami. Takové prostředí může nést určitá rizika. Ti, kteří se s tímto problémem nikdy nesetkali, patrně netuší, jak nebezpečná v tomto ohledu může práce v kasinu být a jak na zaměstnance může toto prostředí působit. Proto chci poukázat na různé riskantní faktory, které mohou pracovníky ovlivňovat.

Není pravidlem, že každý pokerový dealer je zároveň i hazardním hráčem, ale moje práce se zaměřuje na jedince, kteří chodí pravidelně hrát a mají s hazardem jisté zkušenosti. Pomocí pozorování a rozhovorů jsem zkoumala, jak dealery ovlivňuje pracovní prostředí. Zajímalo mě, proč pokeroví dealeři s hazardem začínají, zda v kasinu dříve pracovali nebo hráli. Také jaké hry hrají a zda si myslí, že jsou na hře závislí nebo mají určitý problém s hráčstvím.

Důležitými pojmy jsou hra, hazard a patologické hraní. Na hře a hazardu je postaven celý koncept kasina. Podstatné jsou také znaky patologického hráčství, které jsem použila i při svém výzkumu.

1. Metodologie

Má bakalářská práce je založena na kvalitativním výzkumu.

„Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách“ (Hendl 2005: 50).

Na začátku si výzkumník určí téma a základní výzkumné otázky, které může později během výzkumu doplňovat. V průběhu pak vznikají nové otázky, hypotézy a nová rozhodnutí. Výzkumník vyhledává a analyzuje informace, které přispívají k osvětlení výzkumných otázek. Sběr dat a jejich analýza probíhají v delším časovém intervalu. (Hendl 2005: 50) Před svým výzkumem jsem si též určila výzkumné otázky. Doplnila jsem je různými podotázkami a otázkami, které jsem pokládala respondentům. Ty se v průběhu mého výzkumu různě formulovaly. Teorii čerpám z odborné literatury, která se zabývá pokerem, hrou, hráčstvím a gamblerstvím.

Pro výzkum používám metody pozorování a dotazování pomocí rozhovorů. Etnografie (terénní výzkum) je speciálním přístupem, který zahrnuje způsob sběru, interpretace a analýzy dat (Toušek a kol. 2015: 15). Svůj terénní výzkum jsem prováděla v prostorách různých kasin. Zde používám metodu zúčastněného a nezúčastněného pozorování. Zúčastněné pozorování je jednou z nejdůležitějších metod kvalitativního výzkumu. „Zúčastněným pozorováním je možné popsat, co se děje, kdo nebo co se účastní dění, kdy a kde se věci dějí, jak se objevují a proč“ (Hendl 2005: 50). S několika svými respondenty jsem byla v terénu. Navštívili jsme kasina, kam chodí hrát. Pozorovala jsem jejich chování v kasinu a na stole, co dělají při hře, jaké si vybírají hry a jestli u nich

spatřím nějaké znaky související s patologickým hraním¹. Zabývám se konkrétně pokerovými dealery, kteří zároveň chodí do jiných kasin ve svém volném čase hrát, a tak tráví v tomto prostředí mnohem delší dobu, než mnoho jiných hráčů (kvůli práci a pak i ve svém volném čase). Pro výzkum jsou důležitá obě prostředí – pracovní prostředí a jiná kasina, do kterých chodí respondenti hrát.

Dotazování probíhalo formou rozhovorů s respondenty. Své rozhovory jsem chtěla nahrávat, ale ne každý můj respondent s tím souhlasil. V některých případech mi postačil záznamový arch. Mé rozhovory jsou založeny na polostrukturovaném dotazování. Sám Jan Hendl popisuje ve své práci, že strukturované dotazování se v kvalitativním výzkumu nepovažuje za vhodné (Hendl 2005: 164). Seznam otázek jsem tedy připravený k rozhovorům měla, ale mnohdy jsme se dostali s respondenty k jiným užitečným informacím, které vplynuly z volného nestrukturovaného rozhovoru.

Mým výzkumným terénem bylo několik různých kasin v Praze. Výzkum probíhal šest měsíců, od října 2018 do března 2019. Jména respondentů a názvy kasin jsem anonymizovala, proto názvy vůbec nezmiňuji a jména jsem změnila. Jak jsem zmínila výše, pracovala jsem formou rozhovorů, zúčastněného a nezúčastněného pozorování. Rozhovory probíhaly na místech, které si respondenti sami zvolili (podmínkou byl klidný prostor). Byla jsem s nimi dále v kontaktu, takže na případné otázky, které mě během rozhovoru nenapadly, jsem se doptala později.

¹ Znaky patologického hraní se zabývám v kapitole 4. Patologické hraní.

Výzkumná otázky a cíle

Ke své práci jsem si stanovila tyto dvě hlavní výzkumné otázky:

1. Jak vnímají pokeroví dealeři své hazardní hraní?
2. Jak ovlivňuje pokerové dealery pracovní prostředí a může tak vést k jejich hazardnímu hraní?

Cílem výzkumu bylo zjistit, jak práce v kasinu ovlivňuje pokerové dealery, jestli je faktorem zvyšujícím pravděpodobnost jejich hazardního hraní, zda je k hraní dovedla práce nebo naopak nejdřív hráli. Dále jsem zjišťovala, jak často chodí hrát, co je k tomu vede a zda si myslí, že jsou na hře závislí.

Použité výrazy

V práci je nutno rozlišit dva výrazy, a to cash game a pokerový turnaj. Tyto výrazy v textu často používám. Oba jsou spojeny s pokerem, ale mají trochu rozdílný význam. Také zde zdůvodňuji, proč jsem použila do názvu bakalářské práce slovo gambler, i když v práci používám spíše pojem hazardní hráč.

Cash game

Hráč si do hry přinese určitý finanční obnos, jaký si sám zvolí (určuje se pouze minimální vklad). Do hry pak investuje peníze dle svého vlastního uvážení. Povinné sázky zůstávají celou dobu hraní stejné. Hráč není vázán na čas, který musí u hry strávit. Kdykoliv může odejít ze hry (Sport 2010).

Pokerový turnaj

Hráč musí nejdříve zaplatit vstupní poplatek do hry, za který dostane určitý počet žetonů podle předem stanovené struktury. Všichni hráči vstupují do hry se stejným počtem. Peníze dostane v případě, že dosáhne na placenou pozici. Struktura placených pozic je různá, ale přibližně to bývá prvních dvacet míst. Povinné sázky se v určitých intervalech zvyšují. Časová náročnost je zde vyšší oproti cash game (Sport 2010).

Gambler a gamblerství

Gambler je anglický výraz pro hazardního hráče. V názvu své bakalářské práce jsem to použila, jelikož se s tím hodně setkávám v kasinu. Snad nikdy jsem neslyšela, že by někdo řekl: „Ty jsi hazardní hráč“. Hráči většinou říkají: „Ty jsi gambler/géčko“. Stejně tak nikdo nepoužívá „Zahazardujeme si“, ale používají „Zagamblíme si“. Ve své práci používám spíše slova v českém ekvivalentu – hazardní hráč, hazardní hra, hazardování apod.

1.1 Etika a sebereflexe

Ve výzkumu je pro mě důležité udržet anonymitu respondentů, tedy neuvádím žádné osobní informace. O tom, jak důležitá je anonymizace, pojednává i ve své knize Hendl. Také informuje o tom, že je potřeba zajistit poučený (informovaný) souhlas (Hendl 2005: 155). Moji respondenti jsou seznámeni s tím, že veškeré osobní údaje a údaje o ve výzkumu jsou anonymní a budou použity pouze pro tuto výzkumnou práci. Jména respondentů jsem ve své práci pozměnila.

V kasinu pracuji téměř dva roky jako pokerový dealer. Právě proto jsem si toto téma vybrala. Sama poker skoro vůbec nehraji, ale často slyším od svých kolegů, jak byli někde

hrát, kolik prohráli peněz apod. Kvůli tomu jsem začala hledat souvislosti mezi touto prací a hazardním hraním. Vstup do terénu pro mě byl díky mé práci jednoduchý.

Hraní hazardních her se nevěnuji a spíše se tomu vyhýbám. Mimo kasino jsem si poker zahrála pouze párkrát se svými kolegy, v kasinu jsem hrála pouze v rámci svého výzkumu. Na herních automatech jsem vždy byla v roli diváka, ale sama jsem se nezúčastnila. Na ruletě ani black jacku jsem nikdy nebyla.

2. Představení respondentů

Mými respondenty jsou pokeroví dealeri, kteří často ve svém volném čase hrají poker (v kasinu i online) a jiné hry, které kasino nabízí (black jack, ruleta, hrací automaty). Vybrala jsem si je, protože vím, že chodí často ve svém volném čase hrát do jiných kasin a o poker se hodně zajímají. Hlavními respondenty je sedm mužů a jedna žena ve věku od 22 do 34 let. Najít je pro mě nebylo těžké, protože sama v kasinu pracuji, jak jsem zmínila výše v kapitole 1.3 Etika výzkumu a sebereflexe.

1. Respondent - David, 22 let

David pracuje v kasinu 3 roky. Nejdříve pracoval brigádně při studiu vysoké školy. Po roce studia zanechal a začal pracovat jako pokerový dealer na hlavní pracovní poměr. Tuto práci si našel přes inzerát na internetu, dřív poker vůbec nehrál.

„Nikdy dřív jsem v kasinu nebyl, ani by mě nenapadlo do něj jít. Vůbec jsem nevěděl, do čeho jdu. Ale sháněl jsem nějakou brigádu při škole a tohle se mi celkem hodilo. Pracoval jsem jen třeba od šesti do dvanácti večer a byly za to dobré peníze, takže jsem mohl v klidu studovat“ (David, 22 let).

Priznal se, že vlastně ani nevěděl, jak se poker hraje. Během práce se o něj začal více zajímat a začal ho bavit. Nejdříve v tom neviděl nic jiného než jen hazard podobný ruletě, ale časem zjišťoval, že tomu tak není. „Za rok v kasinu jako dealer jsem pozoroval různé taktiky a různé způsoby hry a strašně mě lákalo, jít si to taky zkusit, ale neměl jsem čas“ (David, 22 let). Zlom nastal, když David skončil ve škole a šel pracovat na plný úvazek. Najednou měl víc volného času. Jeho kolegové z práce chodili hrát, a tak se k nim přidal. Nejdříve chodil hrát zhruba jednou za měsíc, teď chodí minimálně jednou týdně. Hraje i on-line.

Nadchl se ale pouze pro tuto hru. Žádné jiné hazardní hry, jako ruletu, black jack, herní automaty nebo jiné druhy hazardu nehraje. O poker se ale zajímá intenzivně. Přiznal se mi, že studoval i různé knihy o tom, jak správně hrát a o psychologii hráčů, pravidelně sleduje různé turnaje na internetu a kupuje i procenta od jiných hráčů. To znamená, že přispěje určitou částkou na vklad do hry a od toho se odvíjí určité procento jeho zisku z případné výhry hráče.

S Davidem jsem dělala rozhovor dvakrát. Je to velmi komunikativní typ, proto rozhovor probíhal spíše ve formě volného rozhovoru. Také jsem s ním byla dvakrát (mimo rozhovory) v terénu, tedy v kasinu. Jednou pouze jako divák a podruhé jsem se zapojila do hry. David je na pokerovém stole takový „vtipálek“ a hra s ním je opravdu zábavná. Neustále se směje, vtipkuje a dělá si srandu z ostatních hráčů, což jak jsem zjistila později, je jedna z jeho taktik. Snaží se tak hráče rozhodit. Spolu jsme hráli pouze pokerový turnaj.

2. Respondent - Luboš, 24 let

Luboš dělá pokerového dealera brigádně čtyři roky. Brigádu má jako přivýdělek ke studiu. K této práci ho přivedl jeho spolužák.

Poker bere spíše jako takový koníček, který, jak sám řekl, „přece nic moc nestojí“. Chodí spíše na menší turnaje a cash games s nižším vkladem. Z druhého rozhovoru ale vyplynulo, že více jak polovinu peněz z brigády utratí právě za vklady do her. Jelikož stále studuje, tak bydlí u rodičů, kteří ho zabezpečují. Před rokem si stáhnul aplikaci, do které si půl roku zapisoval vložené a vyhrané peníze v pokeru a dalších hazardních hrách, a zjistil, že je několik desítek tisíc v mínusu. Hrát ale nepřestal. „Zatím to je jen takový trénink na velkou výhru. Víím, že jednoho krásného dne přijde“ (Luboš, 24 let). Bere to jako takovou investici do budoucna. Až se naučí hrát jako profesionální hráč, vložené peníze se mu postupně vrátí a znásobí. Kromě pokeru si občas zahraje i ruletu nebo black jack.

S Lubošem jsem dělala dva rozhovory. Nerozvyprávěl se tak, jako jiní respondenti, ale dobře se mi s ním na rozhovoru pracovalo. Zaujal mě jeho přístup ke hře jako k investici, která se časem s navýšením vrátí.

3) Respondent - Ondřej, 25 let

Ondřej pracuje v kasinu tři roky. S kamarády rádi hráli poker na střední škole a občas hrával i se svým tátou a jeho známými. V osmnácti letech začal navštěvovat kasina a různé pokerové herny. Hrával poker minimálně jednou týdně. V jednadvaceti letech zdědil peníze po babičce a rozhodl se stát profesionálním hráčem. Přestal pracovat s představou, že ho poker uživí. To se však nepovedlo a do jednoho roku všechny peníze prohrál.

Musel si najít práci. Předtím nebyl nikde zaměstnaný, měl pouze pár brigád, a tak nevěděl, co by mohl jít dělat. Napadlo ho, že by mohl dělat pokerového dealera, protože pravidla moc dobře znal a plat byl podle něj celkem slušný. Navíc tak byl blízko své zálibě. „Aspoň jsem mohl dělat něco, co mě baví. Navíc u stolu sleduju hru a můžu pozorovat chování hráčů. S některými se potkávám v jiném kasinu na stole a už vím, jak hrajou“ (Ondřej, 25 let). Prošel kurzem na pokerového dealera a začal pracovat v kasinu. Za tři roky už jich vystřídal několik.

Hrát nepřestal, pokeru se věnuje dál. První rok po nástupu do zaměstnání hrál pouze turnaje s nižším vkladem do hry, teď už ale opět navštěvuje i „větší“ hry. Jezdí hrát i do jiných měst a na Slovensko, podle toho, kde jsou pro něj zajímavější turnaje. Když se někde koná vícedenní turnaj, kterého se chce zúčastnit, tak si v práci naplánuje dovolenou.

Pokud se mu v pokeru nedaří, chodí hrát na herní automaty a občas na ruletu nebo black jack. Zaujalo mě, že často mluví o tom, jak vyhrává, ale stejně si půjčuje peníze od známých. Jeho rodina ví, že pracuje v kasinu, ale netuší, že on sám hraje. Partnerka o tom ví, ale stejně jí mnohdy nepřiznává, kolik prohrál, nebo zatajuje, že vůbec hrát byl.

Rozhovory jsme spolu dělali tři, podruhé neměl tolik času, tak byly trochu kratší. Poslední rozhovor byl rozsáhlejší. Ondřej neměl problém otevřeně mluvit o své práci a hraní.

4) Respondent - Radek, 25 let

Radek po ukončení střední školy v osmnácti letech šel na doporučení svého kamaráda pracovat do kasina. Nejdřív si udělal kurz na krupiéra na ruletu a black jack a postupně se naučil i práci pokerového dealera, což je nyní jeho hlavní činností v kasinu. „Živá hra² mě baví, ale prostě to není poker. Občas je ale fajn měnit prostředí“ (Radek, 25 let). Je v tomto prostředí už přes sedm let. Během této doby vystřídal několik kasin, ale teď už je přes tři roky zaměstnán v jednom.

Ze začátku nehrál, ale po nějakém čase ho zlákali kolegové z práce. Teď chodí hrát pravidelně zhruba pětkrát za měsíc a občas zkouší i herní automaty. „Na automaty občas chodím, ale ne zas tak často. Spíš když se třeba nudím, když je na turnaji break³“ (Radek, 25 let). Přiznal, že občas automaty hraje i v hospodě nebo nonstop herně. Ruletu a black jack párkrát zkusil. Navíc ho baví sázení na různé sportovní události, hlavně fotbal a hokej. Stejně jako respondent David někdy kupuje procenta od pokerových hráčů.

S Radkem jsem dělala jeden rozhovor, který byl z mého pohledu trochu těžší. Když jsem položila otázku, odpovídal většinou velmi stručně. Také nesouhlasil s nahráváním na záznamník. Poznámky k rozhovoru jsem si zapisovala do záznamového bloku.

² Slovní spojení živá hra je zde myšleno jako ruleta a black jack.

³ Break je anglický výraz pro přestávku, pauzu.

5) Respondent - Josef, 28 let

Josef pracuje jako pokerový dealer osm let. Ze začátku pracoval příležitostně v menší pokerové herně u svého kamaráda, kde se zároveň stal hráčem pokeru. Po dvou letech se přestěhoval do většího města a našel si tam práci v kasinu. Tím se pro něj však stalo dostupnější i hraní. Za začátku chodil hrát jen jednou týdně. V průběhu mého výzkumu však navštěvoval kasina skoro každý den.

Z rozhovorů vyplynulo, že má velký problém s hraním spojeným s konzumací alkoholu. Přiznal, že nedokáže odhadnout správnou míru alkoholu a někdy si ani nepamatuje průběh celého večera. Mnohokrát už prohrál celou svoji výplatu za jediný večer. Nechtěla jsem se příliš vyptávat na jeho situaci skrze finance, ale naznačoval, že má nějaké finanční problémy, se kterými mu často pomáhají rodiče.

I zprvu nevinné večery, kdy jde jen ven s kamarády, při konzumaci alkoholu často končí v kasinu. Chodí hrát i po práci.

Popsal mi jeden z mnoha večerů, kdy v práci skončil dřív a šel s jiným kolegou do baru. „Chtěli jsme jít jen na dvě pívka, ale nějak se nám to zvtlo, a skončili jsme na pokeru. Tam jsme začali ještě točit panáky a dál už si nic nepamatuju. Vzpomínám si jen, jak mi v šest večer zvoní telefon a já si uvědomil, že už mám být v práci.“ (Josef, 28 let). Do práce došel, ale když vedoucí viděl, v jakém je stavu, poslal ho domů. „Druhý den jsem se podíval na účet a myslel jsem, že to se mnou sekne“ (Josef, 28 let).

Josef pracoval už v několika kasinech. Z předchozích kasin ho vyhodili, právě kvůli jeho absenci v práci nebo dalším problémům, například příchodům do práce pod vlivem alkoholu. Hraje poker a dost často i na herních automatech. Mnohokrát zkusil i ruletu.

S Josefem se mi dobře pracovalo. I když je jeho příběh dost citlivý, zodpověděl mi všechny otázky a hodně se i rozvyprávěl sám. Dělalí jsme spolu jeden dlouhý rozhovor, do druhého se mu už moc nechtělo. Třikrát jsme spolu byli ve výzkumném terénu. Volbu míst, kam půjdeme, jsem nechala na Josefovi, který vybral tři různá prostředí. U stolu je spíše tichým hráčem, dokud nedojde na alkohol. Začne být velmi hlučný, což některým hráčům očividně vadilo. Napomínali ho i zaměstnanci kasina. Podle chování zaměstnanců jsem nabyla dojmu, že se s nimi Josef zná a následně mi to sám potvrdil. Po požití většího množství alkoholu začal být na ostatní i agresivní, hlavně když prohrával. Oproti ostatním hráčům byla jeho konzumace alkoholu nadměrná. V jednom ze tří případů jsme skončili u herních automatů.

6) Respondent - Petr, 30 let

Petr pracuje jako pokerový dealera pět let. S hraním začal ve dvaceti letech. Když v pětadvaceti letech ztratil zaměstnání, rozhodl se jít zkusit práci v kasinu. Střídal ruletu, black jack a poker. Teď už je víceméně jen na pokeru.

Žádné velké výhry ho dosud nepotkaly, ale Petra hraní baví. „Já to neberu nějak vážně, spíš jako takový relax“ (Petr, 30 let). Do kasina chodí jednou až dvakrát měsíčně, víc se zajímá o hraní on-line. Ze všeho nejvíc však Petra baví sázet na různé sportovní zápasy (dokonce u jednoho z našich rozhovorů neustále kontroloval výsledky fotbalového zápasu).

S Petrem jsem dělala dva rozhovory. Druhý rozhovor byl kratší a po něm jsme si zahráli poker, s tím, že mi ukazoval různé triky, které při hře používá. Je přátelský a otevřený, odpověděl na všechny mé otázky.

7) Respondentka - Hana, 31 let

Hana pracuje v kasinu pět let. Ze začátku brigádně při jiné práci, teď poslední rok pracuje na půl úvazku, protože jezdí rozdávat i jiné pokerové turnaje po Evropě. K práci ji přivedl přítel, který dříve též pracoval jako pokerový dealer, ale teď už se věnuje pokeru jako profesionální hráč.

Poprvé se setkala s prostředím kasina v 18 letech. Vzal ji tam táta na její osmnácté narozeniny. „Strašně jsem se těšila, když mi řekl, že půjdeme do kasina. Tenkrát se muselo chodit ve společenském oblečení, tak jsem si na sebe vzala hezké šatičky, táta si vzal oblek a šli jsme. [...] Sedli jsme si k black jacku a táta mi dal do hry tisícovku. Během chvíle jsem ji prohrála, ale ráda na ten večer vzpomínám“ (Hana, 31 let).

Do kasina chodí s přítelem v průměru třikrát týdně podle časových možností a hraje jenom poker. Jiné hazardní hry ji neoslovily. I když se jí daří dlouho zůstat v turnaji, na placená místa se dostala jen párkrát. „Turnaje beru spíš jako takový trénink na cashovku⁴, kterou mám mnohem radši. Na výhru nemusíš čekat celé hodiny, ale když se ti daří, tak ji máš hned“ (Hana 31, let).

Rozhovor jsme spolu dělaly v průběhu mého výzkumu třikrát. Dobře se mi s Hankou pracovalo, odpovídala bez rozmýšlení a vyprávěla mi i spoustu příběhů. V terénu jsme spolu byly jednou. Do hry jsem se také zapojila. Na stole se moc neprojevovala a většinu času měla nasazená sluchátka nebo pracovala s telefonem. Každou akci v pokeru hodně rozmýšlela. Nejdřív jsme hrály pokerový turnaj, ve kterém jsme ani jedna nevydržely dlouho, a poté jsme chvíli strávily na cash game.

⁴ Cashovka je hovorový výraz pro cash game.

8) Respondent - Mirek, 34 let

Mirek dělá tuto práci již přes deset let. Stejně jako Radek začal prací na ruletě a black jacku a časem se dostal k rozdávání pokeru. S hazardní hrou se seznámil už v mládí, jeho otec často chodil do kasina a naučil ho pravidla pokeru. Příležitostně si spolu zahráli. Mirek navštěvuje kasina od osmnácti let. Hraje poker a někdy i black jack a ruletu.

Prošel si už mnoha prohrami, ale i výhrami. Před sedmi lety se mu podařilo v jednom turnaji dostat na druhé místo, ze kterého si odnesl přibližně dvě stě tisíc korun, ale pak začal chodit na „vyšší“ hry s většími vklady a z vyhraných peněz mu nic nezbylo. Několikrát vyhrál i na ruletě, ale sám už si ani nepamatuje, co s penězi udělal. „Možná jsem je zase zkřupal⁵“ (Mirek, 34 let).

V době výzkumu chodil Mirek hrát do kasina šestkrát až sedmkrát měsíčně. Rozhovor jsme spolu dělali jednou. I když se mi s ním dobře pracovalo, vyhýbal se během něj odpovědím na některé otázky.

⁵ Výraz často používaný v kasinu. Zkřupat peníze znamená prohrát peníze.

3. Hra

Hra je pro kasino velice důležitá, všechno je tam vlastně o hraní – hraní o peníze, hraní pokeru, rulety či black jacku. Dalo by se říct, že na hře a hraní je celý koncept kasina postaven.

„Lidská činnost spadající pod označení „hra“ bývá charakterizována tak, že na rozdíl od učení a práce jde v tomto případě o činnost samoučelnou. Hra může mít individuální či kolektivní podobu, nemá ráz užitkové činnosti a měla by být vykonávána pouze pro osobní potěšení“ (Prunner 2013: 24)

Johan Huizinga popisuje ve své knize, že hra je především svobodným jednáním. Hra na rozkaz přestává být hrou. Potřebu hry pocítujeme jen tehdy, jestliže vychází z potěšení, které nám působí. Má několik charakteristických vlastností:

- Plní funkce, které by člověk mohl pominout.
- Můžeme ji kdykoliv přerušit nebo přestat.
- Také ale platí, že kterákoliv hra může hrajícího kdykoliv upoutat.
- Není nutností ani povinností hru hrát.
- Lidé si hrají ve svém volnu.
- Má určité časové a prostorové hranice, tedy je zde nějaká uzavřenost a ohraničenost.
- Má smysl v sobě samotné a může se opakovat (Huizinga 1971: 14-17).

Jan Sokol uvádí: „Hru tedy možná dělá hrou, že jaksi přehrává skutečný život, že je to jakýsi umělý model života a světa“ (Sokol 1998: 82). Dále uvádí, stejně jako Huizinga, že hra je omezena v prostoru a čase, který je nějak oddělen od ostatního světa. Toto rozdělení zdůrazňuje, že hra je jiná než život. Není mezi nimi žádný přechod. Výsledek hry

platí jen v jejím světě a nepřenáší se ven. Tady zmiňuje, že hra o peníze je tedy nepochopením celé věci (Sokol 1998: 82-83).

Dalším znakem hry je „omezená svoboda“. Je to něco, co je typické pro každé lidské jednání. Ve hře jeden z hráčů začíná a druhý odpovídá. Střídají se okamžiky volby s okamžiky odpovědi na soupeřův plán (Sokol 1998: 84). To můžeme vidět i u pokeru.

„S využitím příznivých okolností hry jako takové, to jest ve spravedlivém prostředí a bez trvalých následků, si tak lidé mohou neustále prožívat a cvičit jeden ze základních rysů své existence, totiž střetávání svobod, které na sebe narážejí a navzájem se omezují“ (Sokol 1998: 85).

Na důležitou stránku hry upozorňuje Fink. Z filosofického pohledu řeší otázku dvojí existence člověka – existenci člověka ve hře (zdání ve hře) a existenci člověka ve vlastním bytí (bytí ve hře). Nazývá to „magickou produkcí světa hry“, která vzniká v důsledku plného zaujetí hrou. Hráč se tak od reálného světa odpoutává a je tažen atmosférou hry. Tím často ztrácí kontakt s realitou (Fink 1957, 1960 in Prunner 2013: 27).

Hráči zaujatí hrou nevnímají reálný čas, ale pouze subjektivní herní čas. Reálný čas plyne daleko rychleji a hráč je schopný věnovat se hře daleko delší dobu, než zamýšlel, když do hry vstupoval (Prunner 2013: 27). V rozhovorech respondenti uvádějí, že se s tím u hraní pokeru často setkávají. V prvotním plánu měli zahrát si jen určitý čas, který si předem stanovili, a nakonec nad hrou strávili mnohem delší dobu.

„Několikrát se mi stalo, že jsem si jen tak z nudy šel zahrát cashovku⁶ a měl jsem v plánu tam být maximálně tři hodiny, abych druhý den neprospal a něco stihnul. Nakonec jsem odcházel nad ránem a strávil jsem tam třeba dvanáct hodin. Hodně záleží, jaké máš lidi u stolu a jak moc tě ta hra baví“ (Luboš, 24 let).

⁶ Cashovka je hovorový výraz pro cash game.

„Ztráta kontaktu s realitou vyvolaná zaujetím hrou a úplné ponoření se do jiného (herního) prostoru však způsobuje i změnu schopnosti vnímat konkrétní herní situace z pohledu reálných možností či reálných dopadů. [...] Sázející hráč plně vtažen do atmosféry hry neposuzuje velikost vložených peněz podle svých reálných finančních možností. Je zcela ovládán kritériem, které ovlivňuje právě panující hráčská atmosféra“ (Prunner 2013: 27).

Hráči vtaženi do atmosféry hry, tak nejsou schopni posoudit, kolik do hry vložili a zda si mohou dovolit dále hrát. S tímto problémem se mi svěřil jeden z dalších respondentů: „Už několikrát se mi stalo, že jsem si s sebou do kasina vzal víc peněz, ale neměl jsem v úmyslu všechny utratit. Stejně jsem je tam nechal, teda občas se mi i podařilo něco vyhrát. Tak jsem si vzal v hotovosti jen určitou částku, která by mě druhý den tak nebolela, ale stejně jsem aspoň třikrát za večer končil u bankomatu. Když jsem si nechal doma i kartu, abych nemohl vybírat, tak jsem si zas půjčoval peníze od známých“ (Ondřej, 25 let).

Dalším znakem vystihujícím ztrátu kontaktu s realitou může být i změna vlastního jednání. Hráč, který je plně soustředěn na hru, může navenek vysílat projevy, které by normálně na veřejnosti neprodukoval. Například si začne pohvizdovat nebo dělat různá gesta rukama (Prunner 2013: 28). „Když vyhrávám, tak si občas pobrukuju“ (David, 22 let).

Velice důležitou roli při hře hraje i prvek napětí. Je to nejistota či naděje, snaha o uvolnění a o to, aby se nám něco podařilo. Napětí zkouší hráčovy schopnosti, tělesnou sílu, vytrvalost, důvtip, odvahu, schopnost vydržet a síly duševní (Huizinga 1971: 17-18). Také určuje vědomí hodnoty a důležitosti hry. Jakmile náležitě zesílí, tak dává hráči zapomenout, že hraje (Huizinga 1971: 53).

3.1 Funkce hry

Podle Prunnera plní hra určité funkce, z nichž nejvýznamnější jsou:

- poznávací (hrou se rozvíjejí poznávací funkce)
- projektivní (promítání svého pohledu na svět do hry)
- kompenzační (hráč si ve hře může kompenzovat svá nesplněná přání, zklamání a pocity méněcennosti)
- seberealizační (každá zajímavá činnost se dá označit hrou)

(Holeček, Miňhová, Prunner 2003 in Prunner 2008: 28)

Při hře uplatňujeme řadu kognitivních procesů (např. představivost, fantazii, hráčskou inteligenci, pozornost, paměť) a i řadu osobních vlastností (např. hravost, soupeřivost, rozhodnost, kooperativnost, ochotu riskovat). Herní činnost může ovlivňovat podoba osobnostních vlastností i kvalita kognitivních procesů (Prunner 2013: 29).

Hra je také prostředkem pro udržování sociálních kontaktů. Většinou se realizuje v určitém sociálním prostředí a lidé jsou nejčastěji přítomni v roli hráče, spoluhráče, protihráče, rozhodčího či diváka. Může se stát též nástrojem spolurozhodujícím o výši sociálního statusu, což se může podílet na motivaci hru provozovat a opakovat. Hráči se někdy prostřednictvím hry snaží vybudovat co nejvyšší sociální postavení. (Prunner 2008: 28-29).

3.2 Hra spojená s alkoholem

Alkohol při hře může nadělat nemalé škody. Hráč ovlivněný alkoholem se nemusí plně soustředit na hru a může tak prohrát nemalé peníze či ztratit úplný pojem o čase. Sám Nešpor ve své knize upozorňuje na to, že kombinace karetní hry a alkoholu je velmi nebezpečná, jelikož u hráče otupuje zbytky zdravého rozumu (Nešpor 1999: 11).

Hráči provozují svojí vášeň i několik hodin, což vede i ke zvýšené konzumaci alkoholu. To působí i na schopnost autokorekce. Objevují se vyšší sklony k riskování a vyvolávají tak ochotu zvyšovat velikost svých vsazených investic. Je vtažen do vyhrocené, emočně podbarvené atmosféry hry a snáze vkládá do hry sázky, čehož může následně velice litovat (Prunner 2008: 53-54).

Sama jsem byla několikrát svědkem toho, jak alkohol může ovlivnit výsledek hry. I dobří hráči, kteří ze začátku vyhrávají, po konzumaci alkoholu mohou odcházet s nulou nebo v mínusu. Pokerové turnaje zpravidla trvají několik hodin a někteří hráči, kteří se během hry posilňují alkoholem, se ke konci nedokážou plně soustředit na hru.

Velký problém nastává, když vznikne tzv. kombinovaná závislost (Nešpor 1999: 11). Hráč si spojí hru s pitím alkoholu a alkohol s hrou. Z toho vzniká začarovaný kruh. Respondent Josef se mi svěřil, že s alkoholem spojeným se hrou má také problém. Zajde s kamarádem na pivo, po kterém obvykle končí nad pokerovým stolem (v pozici hráče). Tam dále konzumuje alkohol, občas zajde i na herní automaty. Domů pak chodí bez peněz a mnohdy si ani nepamatuje průběh celého večera.

Z rozhovoru také vyplynulo, že se mu to často stává po práci. Odejde z práce dřív s tím, že si zajde na „pokec a pivko“ a skončí v jiném kasinu. „Je těžké dívat se v práci, jak si ostatní hráči užívají hru, dají si k tomu nějaký ten drink a já tam jen sedím a házím kartama“ (Josef, 28 let).

3.3 Karetní hry

Karetní hry mají původ již ve dvanáctém století a pocházejí z Číny (Nešpor 1999: 11). Rodiny se karetními hrami často baví ve svých volných chvílkách o dovolených, o víkendech, při návštěvách přátel nebo jen v pohodových chvílkách ve všední den. Hraní karet v soukromí mezi přáteli nebo rodinnou se není nic nežádoucího a nepovažuje se to za hazard (Prunner 2008: 53).

„Za hazardní je považováno takové karetní hraní, které vykazuje znaky typické pro patologické hráčství. U těchto jedinců pak oblíbený druh společenské zábavy přechází do formy, která naprosto postrádá pozitivní aspekty a ve svých důsledcích má devastační dopad do všech důležitých oblastí života“ (Prunner 2008: 53).

V těchto případech už se nejedná pouze o občasnou hru s rodinou nebo přáteli, ale jedinec má časté nutkání hrát a vyhledává místa, kde se jeho oblíbená hra hraje. „Často hraju poker s přítelkyní a kamarády. Chodíme samozřejmě i do kasina. Když mám volno a nikdo nemá čas, tak chodím i sám nebo si aspoň dám hru on-line“ (Radek, 25 let).

3.4 Poker

Poker je karetní hra, jejímž cílem je výhra banku (potu). Toho lze docílit buď vytvořením nejsilnější výherní kombinace nebo „donucením“ soupeře jeho karty zahodit. Ke hře je potřeba 52 karet, které jsou rozdělené na 4 barvy s 13 různými hodnotami. U jednoho stolu sedí 2-10 hráčů (Sport 2010).

Hráči pokeru tvrdí, že poker je ve své podstatě vědomostní hra založená jen na rozhodnutích samotného hráče a že aktér do určité míry spolurozhoduje o výsledku hry. Hráč tak není pouze účastníkem hry, ve které by výsledek záležel pouze na náhodě. Někteří pokeroví hráči se tak považují za jakousi hráčskou elitu a nadřazují se nad ostatní hazardní hráče (Prunner 2013: 66).

Kdykoliv se s někým o pokeru bavím, tak téměř všichni berou tuto hru jako takové „menší zlo“ v hazardním světě. Je to i díky tomu, že jsou hráči, kteří se pokerem profesionálně živí a z dlouhodobého hlediska jim tato hra vynáší, zatímco například na ruletě takové případy nenajdeme. Z mého výzkumu vyplynulo, že i mí respondenti neberou poker jen jako nějakou formu hazardu. „U hry musí člověk přemýšlet, udržovat své emoce na uzdě, zkoumat chování druhých hráčů. Může hodně ovlivnit průběh hry a její výsledek. Proto to neberu jen jako nějaký gamble⁷“ (Luboš, 24 let). Respondent Petr (30 let) poker dokonce ani za hazard nepovažuje.

I když je jasné, že výsledek hry závisí do jisté míry na štěstí, hráči si uvědomují, že převážná odpovědnost leží na nich samotných a na rozhodnutích, která během hry činí. Jedno z nejdůležitějších rozhodnutí je, zda se hráč po obdržení karet do hry vůbec zapojí, a dále zda bude své sázky pouze dorovnávat nebo navyšovat. Za velké umění hráči považují schopnost odejít ze hry po zjištění, že nemohou vyhrát, a to i přes finanční prostředky vložené do hry. Hráči pokeru se musí v mnoha dalších situacích rychle a správně rozhodovat a uplatňovat doposud získané zkušenosti a herní prozíravost. Tato velká intelektuální náročnost a řada dalších aspektů mnoho hráčů spíše láká, než odpuzuje. Mohou to brát jako výzvu pro prokazování svých vlastních schopností, ve které chtějí uspět. Toto je jedna z věcí, proč je tato hra považována za celosvětově nejhranější a neúspěšnější karetní hru (Prunner 2013: 68).

Poker se hraje živě a nebo on-line. Při živé hře je hráč fyzickým účastníkem dané hry na reálném místě v reálném čase. Hraje se v určeném prostoru (kasino nebo pokerová herna) s předem danými pravidly. U živé hry může hráč svého protihráče pozorovat a díky tomu upravovat svá rozhodnutí během hry. Nutnou podmínkou však je neprozrazení svých

⁷ Gamble je často užívaný výraz mezi pokerovými hráči a dealery. Jeho význam v angličtině je hazard, hazardování, risk, riziko.

vlastních pocitů. Nevýhodou však je, že návštěvníka kasina můžou zlákat i jiné hry, jako například herní automaty nebo jiné živé hry (např. black jack nebo ruleta). Také je zde zvýšené riziko konzumace alkoholu, potřeba pobývat v daném prostředí a nebo „hecování“ od ostatních účastníků. On-line poker se uskutečňuje přes softwarové aplikace on-line heren. Může hrát odkudkoliv, není vázán na určité místo. Hráč se může účastnit i více her najednou (Prunner 2013: 68-70). Účastník on-line hry nehraje proti nějakému předem nastavenému systému, jak je tomu třeba u herních automatů, ale proti jiným k síti připojeným hráčům.

Již několikrát jsem zažila, že někteří hráči se zúčastní živé i on-line hry najednou, tedy hrají v kasinu u pokerového stolu a zároveň i on-line. Ptala jsem se na to i svých respondentů. Všichni z nich odpověděli, že už někdy kombinovali živou a on-line hru. „On-line poker hraju docela často. Někdy ho zapínám, i když sedím v kasinu. Občas prostě nechodí žádné dobré karty, tak se u toho zabavím hrou na telefonu“ (Hana, 31 let). Přes on-line poker se dá odehrát mnohem více her. Účastník nemusí čekat tak dlouhou dobu na ostatní hráče a na pokerového dealera jako u živé hry, kde spoluhráči navzájem navíc zkoumají chování ostatních a práce dealera zabere mnohem více času než „míchání“ karet v pokerové aplikaci. „Rozhodně mě víc baví poker on-line. Můžu hrát v klidu z postele a nikdo mě u toho neruší. Navíc si v práci těch lidí užiju až dost, nepotřebuju chodit navíc do jiných kasin“ (Petr, 30 let).

4. Patologické hraní

Karel Nešpor patologické hraní definoval takto: „Porucha spočívá v častých opakovaných epizodách hráčství, které převládají na úkor sociálních, materiálních, rodinných a pracovních hodnot a závazků“ (Nešpor 1999: 16). Lidé trpící patologickým hráčstvím často riskují své zaměstnání, mohou se zadlužit a v některých případech i porušovat zákony, aby získali peníze nebo unikli placení dluhů. Tito hráči trpí silným puzením ke hře, které lze těžko ovládnout. Často mívají různé myšlenky a představy o hraní. Hráčství se opakuje i přes nepříznivé sociální důsledky, jako je např. zchudnutí, narušené rodinné vztahy a rozpad osobního života. Ve stresujících životních událostech se může toto puzení zhoršovat (Nešpor 1999: 16).

Hráči s narušenou kontrolou nedodržují časové a finanční limity a nejsou schopni hraní omezit nebo s ním přestat. Negativní důsledky v kombinaci s narušenou kontrolou představují tzv. problémové hráčství, závažné formy jsou označovány jako patologické hráčství (Williams a kol. 2012: 18). John Meyer pod pojmem patologické hraní popisuje stav, kdy hráč ztratil kontrolu nad trváním hry, výškou peněz, které do hry vložil, a hraje, dokud nějaké peníze má (Meyer 1993 in Prunner 2013: 44).

Ve většině případů při patologickém hraní trpí nejen samotný hráč, ale i jeho okolí, nejvíce nejbližší osoby (manželka, děti, rodiče), ale i další (Prunner 2013: 84).

Nešpor také poukazuje na znaky patologického hráčství podle Diagnostického a statistického manuálu Americké psychiatrické asociace. U patologického hráče trvá nebo opakuje se minimálně pět z těchto znaků:

1. Hráč se zaměstnává hazardní hrou (znovu prožívá, plánuje další, přemýšlí, kde sežene další finanční prostředky).
2. Zvyšuje množství peněz vkládaných do hry, aby docílil vzrušení.
3. Snaží se hazardní hru ovládat, redukovat nebo přestat, a to opakovaně a neúspěšně.
4. Cítí neklid a podrážděnost, když se snaží přestat nebo hru omezit.
5. Hra je prostředkem pro únik od problémů, špatné nálady, úzkosti, deprese apod.
6. Po prohře vložených finančních prostředků se vrací, aby je získal zpět.
7. Lže příbuzným a svému okolí o svém zjetí hrou.
8. Dopustil se kvůli hře ilegálních činů (krádeží, podvodů apod.)
9. Ohrozil nebo ztratil kvůli hazardní hře vztahy, zaměstnání, vzdělání nebo kariéru.
10. Požaduje po druhých, aby mu poskytli finanční prostředky a zmírnili tak zoufalou finanční situaci (Nešpor 2011: 14-15).

4.1 Vznik patologického hraní u hráče

V minulosti se na patologické hraní pohlíželo jako na morální poklesek, kterým trpěli slabí jedinci (Quinn 1892 in Prunner 2013: 84). Postupně se začalo nadměrné hraní brát jako psychologický nebo psychiatrický problém. Eric Hollander popsal, že jedinci, kteří podlehnou hazardu, nemají dostatečně vybudované autoregulační mechanismy, které by brzdily touhu hrát. Lákají ho riskantní aspekty hry, po vtažení do hry se hůře ovládá a má velké problémy hru ukončit (Hollander a kol. 2000 in Prunner 2013: 84-85).

Někteří odborníci pak začali na patologické hráčství nahlížet jako na neurobiologický problém (Bergh 1997, Beum 2000, Shaffer a Kidman 2003). Věří, že jedním z důvodů vedoucím k tomuto problému je nedostatek endorfinů v mozku. Endorfíny jsou látky, které produkuje tělo a navozují pocit libosti (Prunner 2013: 85).

Další se domnívají, že problém může vzniknout v důsledku působení různých systémů, a to sociálních (rodina, vrstevníci), společenských či celospolečenských. Ty mohou působit jako ochranné faktory i faktory zvyšující rizika vzniku závislosti (Prunner 2013: 85).

Karel Nešpor uvádí, že závislosti jsou chorobou a jejich příčinou je působení různých systémů. Jako čtyři základní určil:

1. Psychický systém (někteří jedinci jsou zranitelnější, ať už v důsledku těžké životní situace nebo mají souvislost s jejich osobními charakteristikami).
2. Fyzický systém (celková kondice).
3. Rodinný systém (rodina může jedince chránit, ale také ke vzniku napomáhat).
4. Sociální systém (na vzniku a prevenci má svůj podíl společnost, např. legalizací určitých zákonů) (Nešpor 1995 in Prunner 2013: 86-87).

Kombinace rizikových faktorů může být různá. U někoho to může být například impulzivita spojená s depresemi a hráčstvím rodičů, u jiného společenská přijatelnost hráčství spojená se snadnou dostupností hazardu a mylným chápáním nebo sklony k závislostem spojené s nízkým příjmem (hráč chce svůj výdělek znásobit) (Williams a kol. 2012: 18).

Zaujala mě zejména druhá kombinace rizikových faktorů, tedy společenská přijatelnost hráčství, snadná dostupnost hazardu a mylné chápání. K zamyšlení mě vede, jestli právě společenská přijatelnost hráčství a snadná dostupnost nejsou nebezpečnými faktory právě u pokerových dealerů. Jelikož se pohybují v hráčské komunitě, mají v ní své přátele a kolegy, jistě v hráčství nějakou společenskou přijatelnost a rozhodně i snadnou dostupnost najdeme.

4.2 Rozvoj patologického hraní

Rozvoj patologického hraní je u každého jiný. V průměru však stačí 1-3 roky (Nešpor 2006: 19). Ne každý hráč si musí projít všemi stádii, pokud si včas uvědomí nebezpečí hazardních her. Karel Nešpor popisuje tři stádia rozvoje:

1) Stádium výher: Ze začátku hraní nepřináší větší problémy. První se objevují fantazie o velké výhře, ale hlavní problém nastává, když přijde. Hráči pak jedna výhra nestačí a chce víc a víc. Začne častěji hrát a navyšovat sázky. Může začít lhát o tom, že stále vyhrává.

2) Stádium prohrávání: Hráč nedokáže přestat hrát a neustále na hraní myslí. Pomalu se rozvíjí patologické hraní. Svůj problém zatajuje před rodinou a okolím, půjčuje si peníze, zanedbává své zaměstnání. Začíná být neklidný, podrážděný a uzavřený a objevují se i problémy se zdravím či nezákonným získáváním peněz.

3) Stádium zoufalství: Hráč více hraje a fantazíruje o hře. Stále prohrává. Přichází i problémy v rodině, je osamělý, jeho pověst je poškozena. Propadá depresím, trpí výčitky svědomí a panikaří. Může se dopustit i závažnějších trestních činů nebo uvažovat o sebevraždě. Často se snaží uniknout k alkoholu a jiným návykovým látkám (Nešpor 2006: 18-19).

4.3 Hazard a rizika spojená s hazardem

Slovo hazard pravděpodobně vzniklo ve středověku z arabského slova „azzahr“, což znamená hrací kostky (Prunner 2013:37).

„V některých jiných jazycích se tento pojem spojuje s riskantním hledáním šťastného osudu, které závisí na náhodě, pravděpodobnosti apod. I u nás „hazard“ slouží k označení velmi riskantního podnikání, jednání, jehož výsledek závisí na šťastné náhodě“ (Petráčková, Kraus 2000 in Prunner 2013: 37). Z psychologického hlediska se pojem

hazardní používá k označení strategie lidského chování za preference rizikového rozhodování a potlačení faktoru zodpovědnosti (Petráčková, Kraus 2000 in Prunner 2013: 37).

Další autoři hazard popisují jako rizikové rozhodování „vše a nebo nic“, které může přerůst v hráčskou vášň a závislost na hře (Hartl, Hartlová 2000 in Prunner 2013: 37).

Vášň definují jako „silný, dlouhodobý cit, který významně ovlivňuje člověka a jeho myšlení a činnosti. Je zdrojem energie, vytrvalosti, a vůle překonávat překážky a dosáhnout cíle“ (Hartl, Hartlová 2000 in Prunner 2013: 43). Jedinci prožívající silnou vášň nevnímají věci v reálné podobě. Při „hráčské vášni“ dochází k podceňování či ignorování začínajícího výskytu problémů (Prunner 2013: 43-44).

Karel Nešpor pojednává o možných rizicích hazardu. Můžou s ním souviset různé nemoci spojené se stresem, nemoci pohybového ústrojí, kardiovaskulárního systému, trávicího ústrojí apod. Závažnější jsou však rizika duševní, mezi která patří rozvoj patologického hráčství, deprese, poruchy spánku, úzkosti, sebevražedné tendence, sociální vyloučení a osamělost, nezaměstnanost, chudoba, bezdomovectví. Postiženy jsou i rodiny hráčů. V rodinách může docházet k odcizení, domácímu násilí, zanedbávání dětí, finanční nouzi. Dále také k rozvoji různých nemocí. Rodinní příslušníci si následky nesou i celý život (Nešpor 2011: 19-20).

Postižena je i širší společnost. Nejčastějšími faktory jsou vyšší náklady na zdravotní péči (u hráče i rodiny), nižší produktivita práce a nižší daňové odvody, vyšší sociální náklady, bezdomovectví, náklady v souvislosti s kriminalitou a delikvencí (krádeže, podvody apod.) (Nešpor 2011: 21).

4.4 Prevence hazardního hraní

Preventivní činnosti se dělí na primární, sekundární a terciární podle druhu osob, na které jsou zaměřeny. Primární prevence se snaží předcházet tomu, aby se z osob v rámci celkové populace stali problémoví hráči. Sekundární se snaží zabránit vzniku problémového hráčství u osob, u kterých se objevují rizikové faktory. Terciární se snaží zastavit nebo zvrátit problémy, které již mají problémoví hráči (Williams a kol. 2012: 23).

Mezi nejzávažnější problémy patří velká dostupnost hazardu, velká nabídka různých forem hazardu, reklama a nedostatečná opatření omezující hazard. V dnešní době je hazard v populaci velice rozšířen. Úplně zakázat hazard ale nelze (Nešpor 2011: 88-89). Základ prevence by měl být ve společnosti, přesněji ve spolupráci různých složek společnosti (rodiče, škola, vrstevníci, zdravotníci, média, policie, zájmové a sportovní organizace, poradny apod.). Jedinec je pak ovlivňován z mnoha stran (Nešpor 2011: 93).

Poukazovat na problémy hazardního hraní by se mělo už ve školách. Možností jsou různé interaktivní programy, při kterých se děti učí sociálním dovednostem a dozvídá se, kde hledat pomoc při řešení různých problémů. Velice důležitá je také prevence v rodinách. Rodiče by měli věnovat dětem potřebný čas, informovat je o různých návykových nebezpečích, stanovit jim pravidla a v neposlední řadě by rodiče měli jít příkladem. Naopak zdrojem problému mohou být média, která jsou motivovaná příjmy za reklamu, což vede k masivnímu propagování hazardu, a samozřejmě provozovatelé hazardu (Nešpor 2011: 90-92).

Pokud se u jedince projeví závislost na hazardních hrách, existují různé organizace, které pomáhají se ze závislosti dostat, například Spolek stop závislosti, NEO Centrum, Společnost Podané ruce a další.

4.5 Hazard a peníze

Peníze jsou čistě symbolická a smluvní věc opřená o důvěru k bance a státu. Začaly jako prostředek k usnadnění směny, postupně se staly nejběžnější formou majetku, měřítkem hodnoty a motorem hospodářského rozvoje. Jejich základní charakteristikou je univerzálnost (Sokol 1998: 181).

Peníze jsou to, co nedovoluje hazardní hře být pouze hrou, ze které si neodnášíme žádné následky, posouvají hranice hry. V hazardní hře jde často o nezanedbatelné peníze, které jsou cenné i v prostoru a čase mimo hru. Měří hru a zároveň i to, jak moc hráči hrají a jak moc riskují v určitých situacích (Horáček 2012: 107). Mohou fungovat jako tzv. spouštěč zhoršující sebeovládání v hazardu (Nešpor 2011: 13). „Peníze ve hře jsou těžištěm, nástrojem i cílem a člověk je hráčem natolik, kolik peněz je schopen do hry vložit“ (Horáček 2012: 108).

Gerda Reithová poukazuje na to, že bez peněz jakožto měřítka hodnoty nemůže ani hráč do hazardní hry smysluplně vstoupit (Gerda Reithová 2002: 146 in Horáček 2012: 107).

Jsou tedy silným motivem pro hráče. Jsou hlavním důvodem, proč do hry vůbec vstupují. „Jestliže se otážeme, co gamblera motivuje, odpověď je prostá a vždy stejná – je to naděje na zbohatnutí, a to zbohatnutí bleskurychlé“ (Brenner, Brenner 1990: 91). „Místo trpělivé námahy, která vynáší málo, ale jistě, nabízí hazard přelud okamžitě nabytého jmění, náhle získaného volného času, hojnosti a přepychu“ (Caillois 1998: 161).

Respondent Ondřej (25 let) se s tímto problémem setkal již v jednadvaceti letech. Po své babičce zdědil nějaké peníze a to byl již vášnivým hráčem pokeru. Přestal pracovat a rozhodl se stát profesionálním hráčem s vidinou toho, že skrze poker ještě víc zbohatne, že „bleskurychle zbohatne“. Během jednoho roku byly téměř všechny peníze pryč.

Michal Horáček též poukazuje na to, že peníze hráčův život velice ovlivňují, ale ne tak, že by si poté žil v přepychu. Po výhře touží a usiluje o ni, ale pokud jí dosáhne, použije ji opět jako prostředek, jak ve hře pokračovat (Horáček 2012: 110).

Johan Huizinga se ve své práci zabývá vítězstvím, cenou, vkladem a výhrou. „Vyhrát znamená ukázat se na konci hry silnějším. [...] Prvotní je touha překonat jiné, být prvním a jako první být uctíván. Hlavní je vyhrát“ (Huizinga 1971: 52). Též ale píše, že se musí o něco hrát. Většinou je s výhrou spojeno víc, než jenom čest. Hra má vklad, který může mít mnoho podob (Huizinga 1971: 53). V pokeru je nejčastější peněžní částka, ale může to být také nějaká materiální hodnota nebo trofej a také jejich různé kombinace.

4.6 Hazardní hraní pokerových dealerů

Respondentů jsem se ptala, jaké hazardní hry hrají a jak často a také zda si myslí, že jsou na hraní závislí a vykazují znaky patologického hraní. Znaky patologického hraní jsem popisovala podle Karla Nešpora (viz strana 32).

Josef (28 let) hraje skoro každý den a navíc má problémy s alkoholem. Hraje poker, ale i automaty a ruletu. Sám přiznává, že je na hře závislý. Začal si to uvědomovat, když opakovaně prohrál celou svoji výplatu. „Došlo mi, že to asi není v pohodě a několikrát jsem to zkoušel omezit, hlavně ty bedny⁸“ (Josef, 28 let). To mu ale nikdy nevydrželo dlouho. Na otázku, jestli si myslí, že je patologickým hráčem, neuměl odpovědět. Probrali jsme spolu znaky, které popisují, kdo to vlastně patologický hráč je. Devět z deseti znaků na něj sedělo. Jako hlavní znak uvedl, že se často zaměstnává hrou, snaží se hazardní hru ovládat, je pro něj únikem od problémů a špatných nálad a cítí neklid a podrážděnost, když se snaží hraní omezovat. Nedopustil se ale kvůli hře žádného ilegálního činu, jako jsou různé krádeže nebo podvody. S Josefem jsem byla i v terénu a některé znaky jsem u něj

⁸ Bedny je hovorový výraz označující herní automaty.

mohla pozorovat. Zvyšuje množství peněz vkládaných do hry, je neklidný a podrážděný, když má přestat hrát a po prohře se vrací, aby získal peníze zpět, tedy několikrát hru opakuje (jak v pokeru, tak na automatech). Z rozhovorů bylo zřejmé, že lže i svým příbuzným o zaujetí hrou, několikrát ohrozil kvůli hře vztahy a zaměstnání a půjčuje si od ostatních finanční prostředky, tedy hlavně od rodičů.

David (22 let) hraje pouze poker a to jak v kasinu, tak i on-line. Hraní na herních automatech, black jack nebo ruleta ho nikdy nezlákaly. Do kasina chodí minimálně jednou týdně, podle směn v práci. Poker bere jako zábavu. Nemyslí si, že by na něm byl závislý. Nepovažuje ho tolik za hazard, jelikož hráč může ovlivnit výsledek hry. Při výzkumu v terénu u něj byly znaky patologického hráčství minimální. Ztrácí pojem o čase, nechává se vtáhnout do herní atmosféry a často a rád riskuje.

Hana (31 let) navštěvuje kasina v průměru třikrát týdně. Hraje pouze poker a často hraje i on-line. Ruletu a black jack párkrát zkusila, ale nehraje je pravidelně. Svě časté návštěvy kasin přisuzuje hlavně tomu, že chodí hrát s přítelem, který se pokerem živí. Svě hraní nevnímá jako patologické a ani si nemyslí, že by na něm byla závislá. „Kdyby nechodil hrát Honza, tak tam možná nechodím ani já“ (Hana, 31 let). Při svém výzkumu jsem žádné patrné znaky patologického hraní nezpozorovala. Hana se při hře příliš neprojevovala.

Ondřej (25 let) chodí hrát poker přibližně třikrát týdně a často jezdí na vícedenní pokerové festivaly. Hraje i black jack, ruletu a herní automaty. Podle jeho názoru měl největší problém v hraní, když zdědil peníze. Rozhodl se žít jako pokerový hráč, ale ve hře se mu moc nedařilo a peníze prohrál. Přiznal, že na hraní je určitým způsobem závislý. Patrné byly i znaky patologického hraní. Často se zaměstnává hazardní hrou, analyzuje své předchozí hry a plánuje další. Snažil se hraní omezovat a dokonce i přestat, ale vždy

neúspěšně. Do kasina se vrací, aby získal prohrané peníze zpět. Půjčuje si peníze od známých a kolegů. Lže svým příbuzným, hlavně rodině a přítelkyni, o svém zaujetí hrou a několikrát ohrozil i svůj partnerský vztah.

Luboš (24 let) chodí hrát přibližně desetkrát do měsíce. Hraje pokerové turnaje a cash games s nižším vkladem, ale i tak ho to už stálo nemalé peníze. Své finance se snažil půl roku hlídat přes aplikaci, která porovnává výhry a prohry. Po půl roce ji vymazal s tím, že byl v mínusu. Hrát chodí dál. Nepovažuje se za velkého hráče a už vůbec ne za patologického hráče. Závislost na hře také nepřiznal.

Mirek (34 let) tráví večer v kasinu šestkrát až sedmkrát za měsíc. Hraje hlavně poker, ale občas i black jack a ruletu. Nejvíce hrál po své výhře z turnaje, kdy si odnesl ze hry přibližně dvě stě tisíc korun. To v kasinu trávil i skoro každý den. Sám si myslí, že největší problém s hraním měl v té době. „Tenkrát jsem hrál skoro pořád a měl jsem problém přestat“ (Mirek, 34 let). Určité znaky patologického hráče se u něj projevovaly. Stále zvyšoval peníze vložené do hry, byl podrážděný, když měl hru omezit a stále se vracel zpět, aby opět vyhrál, co předchozí den prohrál. O tom, kam zmizely vyhrané peníze, ze začátku svému okolí a rodině lhal. Myslí si, že teď už to má docela pod kontrolou a není na hraní závislý. „Kdybych chtěl, tak s tím klidně skončím. Ale já nechci“ (Mirek, 34 let).

Petr (30 let) chodí do kasina jednou až dvakrát měsíčně. Hraní on-line se však věnuje každý den. „Vždycky si dám aspoň jednu hru před spaním“ (Petr, 30 let). U jedné hry to ale zpravidla nekončí. Bere to spíš jako takový relax a nemyslí si, že by byl na hraní závislý. Stejně jako Radek rád sází na různé sportovní události. „Nesnáším, když v práci chytanu stůl, ze kterého nevidím na televizi, a zrovna se hraje nějaký zápas. To jsem pak až do střídání pěkně nasranej“ (Petr, 30 let). Z rozhovoru vyplynulo, že Petr si na sportovní

zápasy potrpí mnohem více než na poker. Několikrát si i kvůli sázení musel půjčovat od známých.

Radek (25 let) hraje poker zhruba pětkrát za měsíc. Občas zajde i na herní automaty a rád sází na sportovní události. Black jack a ruletu párkrát zkusil. Za závislého na pokeru se nepovažuje, ale přiznal, že sázení na sport je u něj větším problémem.

5. Faktory ovlivňující pokerové dealery v práci

Cílem výzkumu bylo zjistit, jak spolu souvisí práce v kasinu, konkrétně práce pokerového dealera s hazardním hraním. Proto jsem se snažila vyhledat různé faktory, které mohou zvyšovat riziko hraní u dealerů.

5.1 Práce pokerového dealera

O chod kasina se stará personál, každý člověk má svou úlohu. „Hru u stolu řídí přinejmenším jeden krupiér, zvaný rovněž dealer, ten určuje průběh hry a pomůcky k ní. U karetních stolů (poker, black jack) zahrnuje jeho činnost i míchání a rozdávání karet. U rulety obsluhuje vlastní ruletu a hází kuličkou. Úkoly krupiéra se u jednotlivých her liší, zpravidla však zahrnují výměnu peněz za žetony, umístování sázek hráčů, pokyny ke hře, vyplacení výher, přijímání sázek a sledování chování hráčů“ (Levezová, 2001: 31). U nás se zpravidla u pokerových stolů používá pouze název pokerový dealer.

Práce v kasinu je i psychicky náročná. Najde se mnoho hráčů, kteří bývají na pracovníky nepříjemní, mnoho z nich zde prohrává peníze. Frustraci z prohry si pak často vybíjejí právě na zaměstnancích. Snad každý dealer již slyšel, že je špatný, má levé ruce a neumí míchat karty, ani vulgární nadávky nejsou výjimkou. I proto se pokerový dealeri zpravidla střídají na stole každých 30 minut. Je to určitá prevence proti možným konfliktům. „Jeden z hráčů si stěžoval druhému, že se mu už dlouho nedaří. Ukázal přitom prstem na mě a ještě jednoho dealera se slovy, že nám by někdo měl zlámat ruce, protože neumíme dávat dobrý karty“ (Hana, 31 let).

Karel Nešpor píše ve své knize o nebezpečných povoláních, která mohou zvyšovat riziko hazardního hraní. „Nebezpečná povolání jsou ta, při kterých přichází člověk do styku s hazardní hrou a kde se pohybují málo kontrolovaným způsobem volné finanční prostředky.[...] Nebezpečná jsou také povolání s velkými nepravidelnými příjmy a ta, kde

se pracuje s velkými finančními prostředky v hotovosti“ (Nešpor 1999: 14).

Pokeroví dealeři jsou ve styku s hazardní hrou neustále. Je to náplň jejich práce. V průměru v práci stráví 180 hodin měsíčně a téměř celou dobu (kromě přestávek) by měli pečlivě sledovat hru a hráče u svého stolu. Pracují i s velkými částkami, které se mohou pohybovat v řádech milionu korun. To může být jedním z faktorů, proč se pokeroví dealeři stávají hazardními hráči. U pokeru vždycky vyhrává jeden z hráčů, nehrají proti kasinu (to si bere pouze určitá procenta ze hry). Může je proto lákat představa, že na „druhé“ straně stolu mohou být těmi, kteří vyhrávají.

Dalším rizikovým faktorem je také to, že pokeroví dealeři se ovlivňují navzájem. Respondenty Davida, Luboše a Radka zlákali ke hře kolegové z kasina. Nový pracovník může chtít pomocí hraní pokeru navazovat přátelství a zapadnout do kolektivu. V práci pak s ostatními může řešit různé své herní situace, co se mu při hraní stalo či nestalo, co a kolik se mu podařilo vyhrát.

5.2 Prostředí kasina

Levezová popisuje kasino ve své knize takto: „Luxusní, skvělý svět, kde neplyne čas, svět s vlastním jazykem, měnou a etiketou – a množství svodů vybízejících pokoušet štěstěnu, to nabízí kasino hráči, a přitom funguje jako chladný bankéř, který vyplácí výhry a shrabuje prohrané sázky“ (Levezová 2001: 26).

Prostředí v kasinu je specifické. Čas a ani denní doba, tedy jestli je den nebo noc, zde nehrají žádnou roli a prostory jsou pro to přizpůsobeny. Nenajdeme zde žádné hodiny, které by hráčům připomínaly, jak dlouho již v kasinu hrají. V dnešní době je toto ale těžko udržitelné, jelikož snad každý má svůj mobilní telefon, tablet nebo hodinky. Typické také je, že všechny místnosti jsou zatmavené. Denní světlo sem nepronikne. Na oknech je tmavá folie, popřípadě je zakrývají i dlouhé závěsy. Pro pracovníky kasina to může být

někdy frustrující, obzvláště v zimním období, kdy je tma delší. Mnoho zaměstnanců má pouze noční směny a několik dní téměř nespátí denní světlo.

Respondent David přiznal, že ho noční směny hodně ovlivňují. I ve svých volných dnech funguje v „nočním režimu“. „Někdy mě štve, když mám více směn za sebou, že skoro nevidím normální světlo. V noci pracuju a ve dne spím. Ale člověk si na to zvykne a pak zas funguju jen v noci i o volnu“ (David, 22 let). I když chce jít spát večer dřív, nemůže usnout až do rána. Večer si pak zajde zahrát poker. „Stejně už nic jiného nestíhám a v noci nemůžu spát, tak si zajdu zahrát“ (David, 22 let). David rozdává převážně cash games, jeho směna je zpravidla delší, než pokerových dealerů, kteří rozdávají pokerové turnaje. Respondenti Luboš a Hana mají kratší směny, proto z práce chodí dřív a netrpí tolik na přehozený denní režim. U ostatních je to různé. „Na srovnání do nějakého normálního režimu vždy potřebuju delší volno“ (Radek, 25 let).

Kasina bývají hezky vybavená. Návštěvník musí projít nejprve recepcí, kde si ho ověřují na základě průkazu totožnosti, popřípadě členské karty. Prostory jsou rozděleny na herní automaty, živou hru (rulety a black jacky) a pokerovou část s herními stoly. Světla herních automatů blikají a lákají ke hře, všude cinkají herní žetony, hráči se radují a nadávají, televizory svítí s různými poutači na hru a turnajovými hodinami.

Respondent Josef se mi svěřil, že už několikrát zkoušel s hraním přestat. „Kolikrát jsem šel domů s nulou a uvědomoval jsem si, že už to asi dost přeháním“ (Josef, 28 let). Přiznal, že jeho práce ho dost ovlivňuje, a kromě alkoholu to může být jeden z důvodů, co ho táhne zpátky k hraní. „Když je tam tak pozoruju, šel bych si taky hned zahrát“ (Josef, 28 let).

„Než se návštěvník dostane k hracím stolům, musí obvykle projít mezi hlučnými hracími automaty. Ty se snadno ovládají, vklady bývají nízké, a tak zde bývá plno

návštěvníků. Hektickou atmosféru charakterizují barevná blyštivá světla, zvonky a sirény i cinkot mincí, jež vypadávají ze strojů“ (Levezová, 2001: 29).

Jak hráči, tak zaměstnanci, se nevyhnou kontaktu s herními automaty. V kasinu, kde jsem prováděla svůj výzkum a kde moji respondenti pracují, se k pokerovým stolům a zázemí pro zaměstnance prochází právě dlouhou místností plnou různých herních automatů. „Občas mě napadne, že bych si hodil pár drobných do matů⁹, když to tam tak vidím“ (Josef, 28 let). Respondent Josef uvedl, že sám chodí často hrát herní automaty. To, že v práci musí projít přes herní místnost, u něj může vyvolat chuť jít si taky zahrát. Vypověděl, že na to dost často myslí, když okolo prochází. „Ještěže v práci nemůžu hrát, možná bych na staff¹⁰ ani nedošel“ (Josef, 28 let). Nejhorší pro něj je, když vidí hráče vyhrávat velké částky, to pak jeho chuť k hraní ještě více umocňuje.

Nemusí to mít vliv ale na každého pokerového dealera. Respondenti David, Luboš a Petr si herních automatů vůbec nevšímají. „Jak tam chodím pořád okolo, tak už ty automaty vůbec nevnímám“ (Petr, 30 let). Respondentka Hana si myslí, že na automatech sedí samí „zoufalci“ a že ani nechápe, jak to může vůbec někdo hrát. Na tyto respondenty to zřejmě takový vliv nemá.

5.3 Vliv hráčů a hazardních her

Ostatní hráči a hazardní hry mají opravdu velký vliv na pokerové dealery. Existuje zde spousta rizik, která mohou fungovat jako spouštěče hazardního hraní.

Jedním z nich může být i to, že celý večer pozorují hráče a sledují hru a různé situace, které se na stole odehrávají. „U hry mohu sledovat různé chování hráčů a to, jak hrají. Občas si tipuju, kdo co má a kdo má lepší kombinaci. Dá se dobře trénovat“ (Ondřej, 25 let). „Dobrý je, že u nás můžeš sledovat i ty nejúspěšnější pokerový hráče“ (Luboš, 24

⁹ Slovo matů je zkrácený hovorový výraz pro herní automaty.

¹⁰ Staff je anglický výraz pro personál, zaměstnance. Používá se jako označení zázemí pracovníků.

let). Respondent David se mi svěřil, že čte různé knihy a články o pokeru a psychologii hráčů. Stejně jako Ondřej pak tipuje, kdo vyhrává a sleduje, jak se hráči prozrazují svým chováním. „Zrovna včera jsem měl fakt dobrou stůl. Skoro všechny jsem přečetl“ (David, 22 let). To ale může vést k tomu, že si své vypořádané poznatky chtějí vyzkoušet. Použít se to dá pouze při živé hře. Při hře on-line hráč nevidí své protihráče. Jedinou možností je tedy návštěva kasina nebo pokerové herny. „Jasně, chci si to pak vyzkoušet, tak si zajdu zahrát“ (David, 22 let).

Pokerovým dealerům, jak už jsem zmiňovala, proudí pod rukama nemalé finanční částky. To může být též jedním z rizik. Každý den sledují, jak někteří hráči vyhrávají. „Nejhorší je sledovat, jak si vítěz turnaje za pár hodin v kasinu odnáší víc peněz, než si vydělám za celý měsíc“ (Josef, 28 let). „Když tam přesouvám ty desetitisícové poty¹¹, tak si taky občas říkám, že je snad lepší hrát, než dealovat“ (Petr, 30 let). Zajímavé je, že všichni respondenti si pamatují víc výhry než prohry hráčů. To může zkreslovat jejich mínění o hazardní hře. Když jsme se o tom bavili s respondentem Mirkem, pamatoval si, kolik a kdo přibližně vyhrával ve větších turnajích za poslední půl rok, ale vůbec netušil, kdo všechno vlastně hrál a prohrál. Peníze jsou silným motivem pro hraní u každého hráče.

Vyzkoušet si hru z „druhé“ strany stolu může být pro pokerové dealery také lákavé. Respondent Luboš (24 let) prozradil, že občas chodí hrát, aby si hru užil právě i jako hráč. Když má špatnou náladu a nechodí mu dobré karty, používá stejné hlášky, jaké slyší od ostatních hráčů u svého stolu jako pokerový dealer. Bere to jako formu uvolnění. „Dělám to jen tak pro srandu. Používám takové ty typicky trapné hlášky, jaké pořád slyším od ostatních géček¹² u stolu“ (Luboš, 24 let).

¹¹ Pot je celkový součet žetonů, o které se v konkrétní hře hraje.

¹² Géčko je jedním z výrazů, které se používají pro označení gamblera neboli hazardního hráče.

6. Závěr

V bakalářské práci jsem se zabývala problematikou hraní hazardních her u pokerových dealerů. Na začátku svého výzkumu jsem si stanovila dvě hlavní výzkumné otázky, na které jsem se snažila najít odpovědi:

1. Jak vnímají pokeroví dealeři své hazardní hraní?
2. Jak ovlivňuje pokerové dealery pracovní prostředí a může tak vést k jejich hazardnímu hraní?

Cílem výzkumu bylo zjistit, jak tyto jedince ovlivňuje pracovní prostředí, jak často chodí hrát a co je k tomu vede a zda si myslí, že jsou na hře závislí nebo se u nich projevují znaky patologického hráčství.

Mezi pokerovými dealery je hazardní hraní opravdu velice rozšířené. Hazardní hra je běžnou součástí jejich života, což je jedním z důvodů, proč to nevnímají jako něco špatného, nebezpečného nebo nepřijatelného. Jeden rys mají všichni společný, a to ten, že hrají poker. Někteří navíc holdují i jiným hrám, jako jsou herní automaty, black jack nebo ruleta. Výjimkou není ani sázení na různé sportovní události. Každý z mých respondentů chodí hrát pravidelně, tedy nejde pouze o nárazové hraní hazardních her.

Z výzkumu vyplynulo, že za patologického hráče se nepovažuje žádný z mých respondentů, ačkoli se u nich určité znaky objevují. Závislost na hře si někteří uvědomují, ale hraní neomezují. Může to být tím, že je hraní v jejich okolí považováno za přijatelné.

Prostředí kasina má velký vliv na pracovníky. V tomto prostředí se vyskytuje spousta faktorů, které mohou na pokerové dealery působit. Práce v kasinu patří do nebezpečných povolání, tedy ti, kteří v něm pracují, mohou mít vyšší sklony k hraní hazardních her. Tito jedinci jsou neustále ve styku s hazardní hrou a sledují, jak hráči vyhrávají nemalé finanční

částky. Díky nočním směnám mívají přehozený denní režim a o svých volných dnech pak chodí hrát pokerové turnaje, které zpravidla začínají ve večerních hodinách a končí nad ránem. Dalším rizikovým faktorem je také to, že se pokeroví dealeři ovlivňují navzájem.

Pokud již má někdo problém s hazardní hrou, který si uvědomuje, díky práci v kasinu nemůže přestat myslet na hazardní hraní, protože se stále pohybuje v tomto prostředí. Riziková může být už samotná náplň jejich práce, což je sledování hry a pozorování hráčů. Vidí různé jejich taktiky a chování při hře, což může vést k tomu, že si tyto vypozerované poznatky chtějí sami vyzkoušet.

Zdroje

Brenner, R., G. A. Brenner 1990. *Gambling and Speculation: A Theory, a History and a Future of Some Human Decisions*. Cambridge: Cambridge University Press.

Caillois, R. 1998. *Hry a lidé: Maska a závrať*. Praha: Nakladatelství Studia Ypsilon.

Hendl, J. 2005. *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Praha: Portál.

Horáček, M. 2012. *Habitus hazardního hráče*. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové noviny.

Huizinga, J. 1971. *Homo ludens: O původu kultury ve hře*. Praha: Mladá fronta.

Levezová, B. 2001. *Kasino*. Praha: Fortuna Print.

Nešpor, K. 1999. *Jak poznat a překonat problém s hazardní hrou*. Praha: Sportpropag.

Nešpor, K. 2006. *Už jsem prohrál dost*. Praha: Sportpropag.

Nešpor, K. a kol. 2011. *Jak překonat hazard*. Praha: Portál.

Prunner, P. 2008. *Psychologie gamblerství aneb Sázka na štěstí*. Praha: Aleš Čeněk.

Prunner, P. 2013. *Gamblerství aneb ztráta svobody*. Praha: Aleš Čeněk.

Sokol, J. 1998. *Malá filosofie člověka a Slovník filosofických pojmů*. Praha: Vyšehrad.

Sport 2010. *Pravidla Texas Hold'em*. Dostupné z:
<https://www.sport.cz/ostatni/poker/pravidla/clanek/167044-pravidla-texas-holdem.html>

Sport 2010. *Cash games, nebo turnaje?* Dostupné z:
<https://www.sport.cz/ostatni/poker/novinky/clanek/167163-cash-games-nebo-turnaje.html>

Toušek, L. a kol. 2015. *Kapitoly z kvalitativního výzkumu*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni.

Williams, R. J., B. L. Westová, R. I. Simpson 2012. *Prevence problémového hráčství: Komplexní přehled důkazů a zjištěné dobré praxe*. Praha: Úřad vlády České republiky.